

רגולציה מגוף ראשון: תקינה חשבונאית בין-לאומית: על רגולציה בין-לאומית וולונטרית

איזה אתגרים עומדים, להבנתך, לפני IFRS foundation?

IFRS foundation הוא גוף ייחודי וחלוצי מאוד בנוף הרגולציה. אנחנו חותרים לתקן בין-לאומי אחיד ולכן האתגר הראשון שלנו הוא לבחון אם בכלל מדובר במטרה מציאותית – האם על רקע השוני בין שווקים ומדינות בכלל אפשר להשיג תקן דיווח בין-לאומי אחיד. האתגר השני שלנו הוא אתגר של לגיטימציה. אנחנו גוף פרטי, לא מדינה ולא רשות של מדינה, וכדי שגוף פרטי ללא מטרות רווח ייהפך להיות גוף שמציב תקן בין-לאומי בתחום החשבונאות, דרושות לו לגיטימציה ויכולת ליצור תקן בין-לאומי. גם בזה אנחנו ייחודיים: בדרך כלל רגולציה מתבצעת בין השלטון לאזרחים. אנחנו מייצרים מוצר – תקן – אבל לא אנחנו אוכפים אותו. מדינות מחליטות מרצונן לקבל את התקן או לא לקבל אותו, ואם הן מחליטות לקבל אותו הן אחראיות על אכיפתו. העובדה שמדינות אכן מאמצות את התקן הזה מרצונן מעידה על הערך האמיתי הטמון בשפה משותפת, ובתחום שלנו מדובר בערך כלכלי. יותר ממאה מדינות החליטו לאמץ את התקן שלנו משיקולים כלכליים מעשיים. השפה המשותפת היא למעשה האמצעי שמאפשר למדינות שמאמצות את התקן לאותת למשקיעים גלובליים איתות חיובי לגבי האיכות והישרה של השוק המקומי, וכך להפוך את השוק המקומי ליעד השקעה אטרקטיבי למשקיעים. במקומות רבים בעולם יצר התקן מרוץ לפסגה בין שווקים ומדינות, כך שמי שלא אימץ אותו נשאר באיזשהו אופן מאחור.

זאת אומרת שהתקן מקדם שקיפות ונגישות למידע? ובאותו הקשר – האם התקן טוב יותר ככל שהוא מעודד חשיפה רבה יותר של מידע?

שקיפות היא ערך חשוב מאוד אבל היא לא הערך היחיד מבחינת איכות התקן. בהקשר של דיווח כספי, רגולציה עוסקת במידע שחברה מדווחת לציבור המשתמשים בדוחות הכספיים שלה: רגולטורים, נושים, משקיעים, עובדים ועוד. המידע המדווח אמור לשקף תמונה מהימנה ורלוונטית של מצב העסקים של החברה, בעיקר לצורך החלטות עתידיות

* יעל אלמוג מכהנת כיום כמנכ"ל IFRS foundation. בעבר הייתה מנהלת המחלקה הבין-לאומית ויועצת בכירה ליו"ר הרשות לניירות ערך בישראל ותובעת בפרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה).

IFRS foundation הוא גוף פרטי עצמאי ללא מטרת רווח. מטרתו לפתח תקנים בין-לאומיים מקובלים לדיווח כספי (IFRS; International Financial Reporting Standards). הארגון הוקם בשנת 2001 ומשרדיו המרכזיים יושבים באנגליה. פעילות הארגון בעשור האחרון הובילה לאימוץ מלא או חלקי של תקנים אחרים לדיווח כספי ביותר מ-100 מדינות. הריאיון נערך על ידי איילת הוכמן, אלון חספר ודן לרגמן.

של ציבור המשתמשים, אף שרוב המידע המדווח אינו צופה פני עתיד אלא משקף את העבר וההווה. זו הסיבה ששקיפות היא אכן חשובה, אבל יש שאלות נוספות כגון אופן ההצגה של המידע – האם אופן ההצגה מאפשר ניתוח שיעזור למעוניינים להבין לאן פני החברה בעתיד? אגב, לפעמים גם עודף מידע יכול להיות רע. יש ביקורת על כך ש-IFRS הציב דרישות רבות מדי והכביד על השוק. אנחנו מנסים להתייחס לביקורת הזו ולפתור את הבעיה.

הטענה ש-IFRS יוצר הכבדה מזכירה טענות אחרות של עול רגולטורי. האם זו ביקורת שנשמעת הרבה?

טענת ההכבדה על המשקיעים ועודף הגילויים היא טענה מרכזית ומוכרת המועלית תדיר נגד IFRS. ככל שהמציאות הכלכלית נעשית סבוכה יותר כך התקנים החשבונאיים נעשים מורכבים יותר, משום שהם צריכים לענות על מגוון של מצבים במציאות הכלכלית. מטבע הדברים, התקינה לא תמיד מתאימה לתאגידים קטנים. טענה מוכרת נוספת היא שהעמסה של עלויות ומורכבות – במיוחד בזמן משבר כלכלי – לא תורמת להתפתחות הכלכלית והצמיחה. בעיניי רק חלק מהטענות האלה נכונות, אבל בהחלט נכון שהרגולטור אף פעם לא יודע לפתור בעיות בפחות רגולציה אלא רק ביותר רגולציה. לדעתי, בהרבה מקרים ההתנגדות ל-IFRS נובעת דווקא משיקולים אינטרסנטיים של אלה שמפיקים תועלת מעמימות יתר. חוץ מזה, חלק מהטענות נגד IFRS נובעות מהרצון להימנע מחשיפה לסיכון. IFRS מוכרת כחשבונאות מבוססת עקרונות, שיש בה שימוש נרחב במושגי סתום. זה משאיר הרבה מקום לשיקול דעת ביישום ואנשים לא אוהבים להפעיל שיקול דעת ולהיחשף ככה לסיכונים. הם מעדיפים שיגידו להם בדיוק מה לעשות. להבריל, התקינה האמריקנית היא חשבונאות מבוססת כללים – וככזו היא מפורטת הרבה יותר (ספרי התקינה האמריקנית ארוכים פי שישה מ-IFRS ומקיפים כ-17 אלף עמודים). הרבה פעמים ההכבדה הנטענת נובעת מפרקטיקות שמתפתחות בשטח שאין להן דרישה בתקן עצמו. לעתים קרובות יש בשטח גורמים שרוצים להימנע מסיכונים ולקחת כמה שפחות אחריות, והם מתרגמים את התקן באופן שלפעמים חוטא למטרה שלו.

ביקורת מרכזית שנמתחה על IFRS עסקה בחוסר מקצועיות בתחום החשבונאי; ביקורת מרכזית אחרת הייתה שהתקינה החשבונאית היא תוצר של אינטרסים כלכליים ופוליטיים ולא דווקא של תאוריה חשבונאית שלמה ועקבית. מה דעתך על ביקורות אלה? האם בעינייך זה חלק מה-trade off הנדרש כדי ליצור תקן בין-לאומי?

ביקורת היא תמיד לגיטימית וחשוב שהיא תישמע, אבל דברים שרואים מכאן לא רואים משם. אנחנו צריכים ליצור תקינה שמדברת לקהילה עצומה של משתמשים. הציבור שהתקינה החשבונאית חשובה לו הוא רחב מאוד והוא כולל אנליסטים, משקיעים, חברות, בעלי שליטה, רואי-חשבון, רגולטורים ועוד. חשוב להזכיר שיותר ממאה מדינות – שבכל אחת מהן יש תנאים כלכליים ומשפטיים שונים לחלוטין מאלה שבאחרות – משתמשות ב-IFRS. מוטלת עלינו חובה ליצור את המוצר הטוב ביותר תוך הבנת הצרכים של אינ-ספור גורמים מעוניינים. דעתם של חלק מהמעורבים לא תמיד מתקבלת. לא תמיד הם מקבלים את התוצאה הסופית או מבינים אותה ולעתים הם חושדים בלחצים פוליטיים או בחוסר מקצועיות. בניגוד לעולם האקדמי, תקינה היא בגדר "אמנות האפשרי": האתגר הוא לפתח

מוצר שעובד עבור הרבה מאוד משתמשים בעלי צרכים שונים. עכשיו, לדוגמה, אנחנו פועלים על פרויקט של חוזי חכירה. זה נושא חדש יחסית ושנוי במחלוקת: האם צריך להכניס חוזים כאלה לדוחות הכספיים או רק למערך הגילוי? אין החלטה שנגיע אליה שתשביע את רצון כל הצדדים המעורבים. ניתוח אקדמי יכול להתחשב פחות בקשיי יישום. בתחילת הדרך אכן היה לארגון אופי אקדמי יותר, אבל זה יצר תדמית של מגדל שן מנותק מהמציאות. כאשר פועלים במסגרת האפשר חשופים יותר לביקורת.

קשה להתמודד עם האשמות כוללניות בנוגע לחוסר מקצועיות או פוליטיזציה; צריך וחשוב לבחון ביקורות פרטניות. חשוב לבדוק מה מפריע למבקרים ספציפית בהחלטות מסוימות, אבל בעיניי ביקורת כוללנית היא לא מוצדקת. יש לנו הליך תקין (Due Process) ברור מאוד, ההחלטות פתוחות ושקופות, הדירקטוריון שלנו מאודן ויש בו מומחים עולמיים בעלי רקע מגוון – נציגי המקצוע, מכיני הדוחות בפועל, משתמשים ואקדמאים. הליך התקינה מביא בחשבון את כל העמדות הרלוונטיות ומתקבל לאחר דיון שקוף ופתוח לכול. יש לכל אחד אפשרות לבחון החלטה בדעבד ולהבין את הרציונלים שהביאו לקבלתה. התקן הוא אכן לא מושלם והוא גם לא יכול להיות מושלם; למרות זאת יש בעיניי תועלת עצומה באימוץ של שפה בין-לאומית מוכרת, המגשרת בין גורמים שיוצאים מנקודות מבט שונות לחלוטין זו מזו.

אם מדברים על השפעות פוליטיות – האם אין מקום לטענה שמדובר ב"משחק" אמריקני ואירופי, שכופה את עצמו על מדינות העולם השלישי במטרה להנציח את עליונות השווקים ה"מערביים"?

אני לא מקבלת את הטענה הזו בכלל. צריך להסתכל על האבולוציה של עולם החשבונאות. החשבונאות שאנחנו מכירים – זו שממוקדת בצורכי המשקיעים ומשרתת אותם – התפתחה בכלכלות השוק, כלומר: בשווקים האנגלו-סקסיים. במדינות אחרות שבהן לא היו כלכלות שוק, באירופה וגם באסיה, החשבונאות התפתחה על פי התנאים המקומיים של שווקים ריכוזיים או שווקים שנשלטים על ידי מדינות. לכן – בגלל מבנה השוק – הידע על אודות החשבונאות, כפי שאנחנו מכירים אותה היום, התרכז במדינות האנגלו-סקסיות. כיום כל העולם הולך לכיוון של כלכלות שוק, אפילו מדינות כמו סין; גם אם בתחילת הדרך IFRS היה מושפע מהתפיסה האנגלו-סקסית, כיום הקולות המשפיעים הם הרבה יותר מגוונים. הייצוג של מדינות אסיה בארגון גדל כל הזמן. הארגון שלנו בכלל לא רואה את עצמו כמשרת את צורכי הכלכלה האמריקנית או האירופית; חשבונאות בשירות צרכים כלכליים של מדינות היא מונח זר לחלוטין לאתוס שלנו. צריך גם לזכור שאימוץ התקינה הוא החלטה רצונית לחלוטין שאנחנו לא מחייבים ואין לנו כלים לחייב. העובדה שכל כך הרבה מדינות וכלכלות החליטו על הצעד הזה מלמדת שהוא מתאים לאינטרסים של המדינה, ודאי שאיש לא כפה אותו על מקבלי ההחלטות.

רגולטור יוצר כללים, מפקח עליהם ואוכף אותם. איזה תפקיד אתם ממלאים במשחק הרגולטורי?

אנחנו לא מתעסקים בכלל באכיפה. אנחנו גוף פרטי ולא גוף מדיני, ולכן אנחנו מפתחים את התקנים אבל האכיפה לא בידינו. לשם כך יש גורמי אכיפה. זה באמת אחד האתגרים של IFRS היום: מאחר שהאכיפה נתונה בידיים של כל כך הרבה גורמים יש

הבדלים בביצוע של התקן. לא תמיד הרגולטור רואה עין בעין עם יוצר התקן, לא תמיד שני רגולטורים רואים לנגד עיניהם את אותה מטרה. אנחנו לא מעוניינים בתפקיד האכיפה ואין לנו כלים ויכולת לעשות את זה בכל העולם. לדעתנו הכוח של המודל הזה בנוי על שיתוף פעולה הדוק שלנו עם גורמי האכיפה ועל מעבר של מידע רציף בינינו לבינם. זה העשור השני לפעילות שלנו, ואחד הדגשים האסטרטגיים הכי גדולים שיש לנו להמשך העבודה הוא הידוק של שיתוף הפעולה והחלפת המידע עם גורמי האכיפה.

אנחנו משתפים פעולה עם ארגון רשויות ניירות הערך הבינלאומי (IOSCO; International Organisation of Securities Commissions). רשויות ניירות הערך בכל מדינה הן בדרך כלל הגוף שקובע מה התקן המחייב ואוכף אותו ולכן אנחנו עובדים איתן צמוד. למשל: הן מזינות אותנו במידע על תקנים שלא עובדים או על הבדלים ואי-אחידות באכיפה בעולם – אם ההבדלים נובעים מתקן לא ברור או מתקן שאפשר לפרש בכמה דרכים. חשוב להבין שמדובר בתקן שהופץ בעולם bottom up, כלומר: מהשטח כלפי מעלה. החלטת האימוץ לא נכפתה על אף אחד אלא התקבלה על ידי גורמים עצמאיים, כל אחד בנפרד. זה ייחודי כי אין הרבה מקרים שבהם מאמצים מרצון תקן בין-לאומי מחמיר. זה קורה בתחום של שוק ההון הגלובלי בגלל התחרות המתמדת בין שווקים על כספי המשקיעים הגלובליים. תנועות ההון בעולם הן מהירות וקיצוניות, ומדינות מבינות שכדי להישאר במרוץ הן חייבות לאמץ את התקינה האיכותית ביותר בגלל הערך הכלכלי הטמון בכך. אמנם אנחנו לא אוכפים את התקן, אבל ברור לנו שהערך הכלכלי לא יושג אם מערכת האכיפה לא תהיה אפקטיבית. אי-אפשר להפיק תועלת מתקן בין-לאומי אם לא באמת יוצרים שפה משותפת ואוכפים אותו בצורה אחידה בעולם. לא די בכך שמדינה תאמץ IFRS כדי שיבואו להשקיע בה. עם אימוץ התקן המדינה צריכה להשקיע מאמץ באכיפה שלו.

מה הדרך העיקרית להפצת המומחיות וההבנה כאשר ליישום של תקן בין-לאומי?
זה היבט ייחודי נוסף בתחום שלנו. בגלל הצורך לתאם בין כל כך הרבה שווקים וכל כך הרבה תרבויות צריכה להיווצר רשת של ידע בין-לאומי, שתגיע לכל פינה בעולם שבה אומץ התקן. סוכני המידע המרכזיים שמפיצים את המידע הן פירמות בין-לאומיות כמו KPMG ו-Deloitte. אלה סוכנים משמעותיים מאוד מבחינתנו, המפוזרים בכל העולם ויוצרים את השפה המשותפת. אנחנו גם מפרסמים המון מידע חינם, כולל פרשנויות והסברים, ומנסים להרחיב את המעגל גם דרך האקדמיה וגורמי האכיפה.

נראה שהתקינה מתאימה בעיקר לחברות גדולות, ומה בנוגע לחברות קטנות? כיצד IFRS יכול להתאים להן?

IFRS מתאים לחברות ציבוריות גדולות ולא למיליוני חברות קטנות בעולם, ולכן פיתחנו בצדו תקן מקוצר שנקרא IFRS for SMEs, כלומר: small and medium sized entities. התקן המקוצר כולל 230 עמודים במקום 3,000. אנחנו עושים את זה כשירות לציבור, וזה נותן לתאגידים אמת-מידה לגבי רגולציה מיטבית בחברות קטנות. בתחום הזה אנחנו פחות מתעסקים בסוכנים בין-לאומיים. אנחנו עושים את זה על חשבוננו ומרצוננו – אנחנו "מפיצים את התורה" כי אנחנו מאמינים שזה טוב לפיתוח כלכלי. תקן מקוצר חוסך לחברות קטנות כסף כי בזכותו הן נזקקות פחות לסוכני הידע הבינלאומיים, שהם

יקרים. זה חשוב לחברות הקטנות כדי לתקשר עם משקיעים ומלווים, למשל, וכדי להשיג תמיכה כלכלית. אנחנו מספקים את כל המידע החינוכי חנם. אפשר להוריד את זה מהאתר שלנו ולהשתמש בו. הרבה מדינות אימצו את זה וכאמור אנחנו לא מרוויחים מזה כסף.

מאיפה נובעת הלגיטימיות שלכם, כגוף פרטי הנעדר לגיטימיות פוליטית, ליצור תקן בין-לאומי?

גופים בין-לאומיים חיים תמיד במתח של יעילות מול לגיטימיות ובדרך כלל זה בא אחד על חשבון השני. גם אנחנו נמצאים על הספקטרום הזה, ואנחנו כל הזמן מנסים למצוא את האיזון הנכון. היעילות חשובה מאוד במקרה שלנו כי אין מי שמחייב להשתמש בתקן הזה. אנחנו חייבים להיות יעילים, לספק מוצר בזמן ולענות על בעיות בזמן. במשבר הכלכלי, למשל, הייתה בעיה עם הכרה בחובות גרועים שנתנו בנקים ומוסדות פיננסיים. חובות גרועים הוכרו ככאלה בשלב מאוחר מאוד כי כללי ההכרה בהפסדים אפשרו את זה. התבקשו לשנות את זה בצורה דרמטית ומהירה. התחלנו את התהליך, אבל בגלל שפעלנו בתיאום עם גוף התקינה האמריקני והיו הרבה חילוקי דעות, התקן החדש נדחה ונדחה. זו דוגמה מצוינת למצב שבו מצד אחד נדרש פתרון מיידי אבל מצד שני החוסן של הבנקים – שהוא נושא חשוב מאוד לכלכלות ולחוסן שלהן – מקשה מאוד לפעול תוך קבלת תמיכה מלאה ואחידה. פוליטיקאים רבים רואים את התקינה החשבונאית ככלי כלכלי, ולכן יש הרבה אינטרסים וצריך לשמוע הרבה גופים כדי לקבל לגיטימציה. בדרך לפיתוח של תקן צריך ליצור הליך הוגן, מערכת כללים שתקבע איך יוצרים תקן תקף ואפקטיבי וכללים בנוגע להתייעצויות ופרסומים.

למעשה אתם מטילים על עצמכם מעין "חובות מנהליות".

כן. יש לנו Due Process Handbook והוא כללי הזהב שלנו בפיתוח תקן. הם זמינים באתר שלנו וכוללים עשרות עמודים ועניינים – מתי מפרסמים גרסה ראשונה, את מי צריך לשמוע בדרך, איזה סוג של בדיקות צריך לעשות כשהתקן תקף, מי צריך להגיב, איך הדירקטוריון מקבל החלטות ועוד. מצד שני, העצמאות המקצועית נשמרת ללא רוב. הנושאים שהכי מדאיגים את מי שמושפע מאיתנו קשורים בהשפעות פוליטיות של מדינות כאלה או אחרות. אנחנו יושבים בלונדון, ויש מי שאומר שאנחנו אירופאים מדי; לעומת זאת האירופאים אומרים שאנחנו מושפעים מהתקינה האמריקנית. זה כנראה מצב טוב להיות בו, שכולם מאשימים אותך...

האם כללי ההתנהלות האלה הם דרישה של השוק?

זו דרישה שאנחנו הטלנו על עצמנו. גם היצירה של הקווים המנחים – Due Process Handbook – נעשתה תוך כדי התייעצות עם גופים שעובדים איתנו, אבל זה לא נכפה עלינו. לקחנו את זה על עצמנו כדי להבטיח את הלגיטימיות. חשוב לנו שיאמינו בהליך הפיתוח של התקן שלנו ובתוצאה הטובה ביותר לאור נסיבות ההליך.

מה גורם לכם לשנות או לעדכן את התקן?

המשבר הכלכלי הביא לשינויים, לדוגמה: בתקופת המשבר ביוון הרבה בנקים מכל מיני מדינות הלכו כסף לממשלת יוון. יכולנו לראות בספרים של הבנקים איך הם מתמחרים כרגע את החוב של יוון כלפיהם. ראינו הבדלים גדולים מאוד באופן שבו בנקים תמחרו

את הנזק – בנקים מסוימים לא הכירו בהפסדים ובנקים אחרים הכירו ב־40% או ב־50%. במילים אחרות, כושר הפירעון של אותו חייב (יוון במקרה הזה) הוערך באופן שונה לחלוטין על פי אותם הכללים המחייבים של אותו תקן, וזה מצב לא רצוי. אמנם זה לא התפקיד שלנו לראות איך התקן נאכף, אבל אם יש הבדלים משמעותיים כל כך במקרה שהוא בפרופיל גבוה כל כך, זה פוגע בלגיטימיות. זה עורר, למשל, את הבעיה של הכרה בחובות – איזה אינדיקציות וראיות צריך לאסוף כדי לראות כמה איברו מהחוב? המקרה של יוון הוא רק דוגמה אחת, אבל בגלל שהנושא בכותרות זה מיד עובר לתקיפה של הכללים שמאפשרים דבר כזה. אנחנו הכרנו בזה שהכלל באמת לא היה טוב וצריך לשנות אותו, אבל בצד זה הייתה בעיית אכיפה משמעותית. אנחנו בתהליך של שינוי היום, אבל הבעיות האלה מעלות מגוון שאלות על הלגיטימיות וכמובן על התוכן של הכללים ועל הבעיות שעולות מהן.

ארצות-הברית עדיין לא אימצה את התקן שלכם. מה המשמעות מבחינתכם?

אמנם יש יותר ממאה מדינות שאימצו את התקן אבל ארצות-הברית היא עדיין משמעותית מאוד מבחינתנו. ארצות-הברית הייתה חשופה למשברי חשבונאות אדירים לפני עשר וחמש-עשרה שנים. הייתה קריסה מוחלטת באמון של משקיעים בכל מערך הדיווח הכספי בארצות-הברית. כתוצאה מכך ננקטו אמצעים חריפים – שנמתחה עליהם ביקורת חריפה בשווקים – בניסיון להעלות את איכות המידע הכלול בדוחות כספיים. בין היתר נעשו שינויים בתקנים החשבונאיים עצמם, הוגברה האכיפה כלפי רואי-חשבון וגם הוקם גוף רגולציה חדש – PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board). זה גוף שכל מטרתו לפקח על רואי-חשבון ולוודא שהם עושים את המוטל עליהם בביקורת של חברות ציבוריות. השינויים האלה בשוק האמריקני, שנגרמו בגלל המשבר, הביאו להכבדה ברגולציה, וארצות-הברית חששה לאבד את כושר התחרות של השוק שלה. עד אז הייתה ארצות-הברית השוק המרכזי בעולם, וברגע שיש חובות וסיכונים רגולטוריים, חברות שמעוניינות לגייס הון מחפשות אלטרנטיבות. בתקופה הזו IFRS שירת את האינטרסים של ארצות-הברית, שרצתה להשיב לעצמה את היתרון התחרותי. ארצות-הברית קידמה את הרעיון של תקן בין-לאומי מחמיר שנחשב איכותי. IFRS היה הישג אדיר לארצות-הברית: מצד אחד היא שימרה בעזרתו את היתרון התחרותי שלה ומצד שני היא לא עשתה את המעבר הזה בעצמה. לפי הניתוח הזה, לארצות-הברית אין כיום אינטרס לאמץ את תקן IFRS משום שהמטרה כבר הושגה מבחינתה. בעינינו יש חשיבות גדולה לכך שהיא תאמץ את התקן, בין היתר בגלל האכיפה, שבה ארצות-הברית מובילה ויכולה לתרום רבות. אנחנו מאמינים שזה עוד יקרה – שארצות-הברית תבין שחשוב לה, מתוך האינטרס הכלכלי שלה, לאמץ את תקן IFRS. יש הרבה פעילות חוצת גבולות מתוך ארצות-הברית ולכן גם עליה יופעל בסופו של דבר לחץ לאמץ את תקן IFRS, כדי שתהיה שפה משותפת. מובן שזה אחד האתגרים הגדולים הניצבים לפנינו.

IFRS foundation הוא גוף ייחודי מאוד. האם הוא ספציפי לשוק הפיננסי ולסוג הזה של תקינה או שהוא דגם שיוכל ללכת בעתיד לכיוונים נוספים?

אני חושבת שזה יכול להיות מודל, אבל האינטרס לעשות את זה הוא קטן מאוד. ניקח למשל את הנושא של מיסוי חברות רב-לאומיות. לחברות כאלה יש כיום יכולת לנצל

את מערך המיסוי הלאומי והרב-לאומי ולא לשלם מס בשום מקום, מצב שיוצר בעיות חברתיות. תקן בין-לאומי היה עוזר בנושא הזה, אבל כל המדינות רוצות להיות תחרותיות ולתת את משטר המס הכי אטרקטיבי כדי למשוך אליהן חברות רב לאומיות, והאינטרסים האלה סותרים את השאיפה למשטר מס גלובלי אחיד. לעומת זאת, יש תחומים – כמו תעופה, למשל – שבכלל לא יכולים לתפקד או להתקיים בלי תקן בין-לאומי. יש תחומים שיכולים להתקיים ללא תקן בין-לאומי אבל הם יפעלו הרבה יותר טוב אם יהיה בהם תקן אחיד כזה. בעיניי, חכמה משותפת היא בדרך כלל טובה יותר מהחלטה ייחודית. בכל מקרה השאיפה שלנו היא להיות מודל של גוף תקינה בין-לאומי, לספק את המוצר הטוב ביותר שאנחנו יכולים לכמה שיותר מדינות ולממש את החזון שהציב לנו פורום G20 – להיות תקן בין-לאומי.

האם השימוש בתקינה בין-לאומית שיפר את האטרקטיביות של חברות המדווחות על פיזו בישראל, למשל, יש טענות שהתקינה לא סייעה לבורסה הישראלית.

המטרה של התקינה היא לא לשפר את האטרקטיביות של חברות אלא לשפר את האטרקטיביות של שוק ההון כשוק אמין. המטרה היא להציג תמונה מדויקת ואמינה, ולעתים תמונה כזו של חברה מסוימת גורמת דווקא להרעה באטרקטיביות שלה. אנחנו מאמינים שבאמצעות התקינה יש אמינות בדוחות, כך שאפשר להסתכל על שוק ההון בצורה יותר נכונה ומדויקת – וזה משפר את האמון של משקיעים בכלל ומשקיעים זרים בפרט ביושרה של השיטה. כשהשיטה הגונה אנשים נרתעים פחות מלהשקיע בה, וזה יוצר את המרוץ לפסגה. קשה לשפוט את המצב בישראל בגלל מועד האימוץ של התקינה. בישראל התקן נהפך לאפקטיבי בשנת 2008, בעיצומו של המשבר הכלכלי הבין-לאומי. הייתה אז בריחה של משקיעים זרים מכל השווקים הבין-לאומיים ולכן קשה להשוות את המצב לשנים שקדמו לתקינה. עכשיו, כשיש סימני התאוששות בכל העולם, אפשר לבדוק בצורה אמינה יותר את ההשפעה של IFRS על השוק הישראלי.

איך את רואה את התפקיד הנוכחי שלך, לאור תפקידך הקודם בגוף רגולטורי כמו רשות ניירות ערך בישראל?

מהזווית האישית זה מאתגר מאוד לעבוד בגוף שהכוח שלו נובע מאיכות המוצר, בניגוד לגוף רגולטורי שהכוח שלו נובע מהכוח עצמו. כאן צריך לשכנע בערך המוסף בזכות תוכן המוצר ואיכותו ולא בזכות הכוח. זה גורם לנו לנסות להיות טובים יותר במה שאנחנו עושים, ליצור מוצר טוב יותר. אני רואה בזה יתרון ענק כי זה גורם לבדיקה עצמית מתמדת. אנחנו לא עושים רגולציה כי יש לנו את הכוח לעשות את זה אלא כי אנחנו משוכנעים בתרומה הסגולית של המוצר וביכולת שלנו לשכנע אחרים ביתרון שלו.

